

CENTRALA HALLSBERG
Från Västra skolan till Östra skolan

Kulturslingan med karta

Gör en vandring i Hallsbergs kulturmiljö! Upplev en cirka 3 km lång kulturslinga, med ett 20-tal sevärdheter uppmärkta längs med slingan. På kartan, i mittuppslaget, är både rutten och sevärdheterna markerade.

Vi önskar en trevlig promenad!

HALLSBERGS
KOMMUN

1. Stationshuset

2. Statyn 17 år

4. De tre monoliterna

1. Stationshuset

Det vackra huset i tegel uppfördes 1886 av arkitekten Adolf Wilhelm Edelsvärd, chefsarkitekt för Statens Järnvägar under åren 1855-1895.

Edelsvärd ritade de flesta stationshusen i Sverige under den här tiden och byggde även de två tegelbyggnaderna till vänster om stationshuset.

Hallsbergs järnvägsstation är skyddad som byggnadsminne.

2. Statyn 17 år

Bronsstatyn med flickan som sitter utanför Hallsbergs stationshus skapades av den nationellt kände skulptrisen Elsie Dahlberg.

Statyn invigdes under pompa och ståt den 8 maj 1962, i samband med 100-årsjubileet av Västra stambanan.

3. De tre monoliterna

Vid en ombyggnad av Stortorget 2008 sattes tre monoliter (stenblock) upp i materialet granit.

Kung Carl XVI Gustaf signerade en av stenarna i samband med firandet av Västra stambanan 2012.

4. Fontän med staty

1992 invigdes Bergsparken utanför Cityhuset, som byggdes år 1991.

En fontän med tillhörande staty av Elsie Dahlberg sattes upp.

Elsie har även gjort konstverk nummer 2, Statyn 17 år.

5. Konstverket Loket

På dagcentralen Åsen finns ett stort konstverk skapat av Endel Köks.

Verket berättar om ursprunget till järnvägsknuten Hallsberg och satt ursprungligen i en restauranglokal på hörnet av kvarteret (nu pizzeria), i samband med invigningen av höghusen 1966.

När restaurangen fick stänga på grund av indraget tillstånd såldes verket och låg nedpackat i lådor i flera år.

Först 1994 kom konstverket tillbaka till Hallsberg och fick sin nuvarande plats.

6. Kommunhuset

2011 firade kommunhuset 100 år.

Huset är byggt av Fredrik Thermenius och ritat av arkitekten Werner Northun, och var från början ett bostadshus med stora palatsliknande lägenheter i tre våningar.

På 1950-talet byggdes huset om till förvaltningshus.

5. Fontän med staty

6. Konstverket Loket

7. Kommunhuset

8. Milsten

9. Adventskyrkan

10. Bohmans Smedja

11. Boställshus och Lokstallar

7. Milsten

Milstolpar användes från mitten av 1600-talet fram till slutet av 1800-talet.

Milstolparna var oftast försedda med kunglig krona och monogram samt miltalet (1 mil, ½ mil eller ¼ mil).

I det här fallet är stenen från 1781 och kopplad till kung Gustaf III.

8. Adventskyrkan

Adventskyrkan är Hallsbergs församlings andra kyrka och byggdes då det nya stationssamhället växte fram kring järnvägen.

Kyrkan invigdes den tredje advent 1944. Arkitekt var Lars Arborelius.

9. Bohmans Smedja

Bohmans Smedja är en av Hallsbergs äldsta byggnader och byggdes någon gång under 1800-talets andra hälft.

Här verkade smeden Carl Gustaf Bohman och så småningom även hans söner.

10. Boställshus och Lokstallar

Tvillinghusen i tegel byggdes som boställshus i två våningar, med vardera fyra lägenheter. Här bodde SJ-personal permanent.

På andra sidan järnvägen, finns två lokstallar och ett stort överliggningshus för SJ:s personal. Husen byggdes kring sekelskiftet och var då landets största.

11. Västra skolan

I början av 1900-talet var det som vi kallar Hallsberg idag, uppdelat i två olika socknar.

Norra delen tillhörde Kumla och södra delen Hallsberg. Gränsen gick ungefär vid järnvägen.

Västra skolan uppfördes 1907 av Kumla socken och hette då Kumla församlingsskola.

12. Konstverket Festremsan

Walter Holmström är en känd emaljkonstnär i Örebrotrakten.

Hans emaljvägg Festremsan från 1968 kan ses som en värdeämätare på god svensk emaljkonst efter 1950, enligt en forskargrupp från Lund.

Holmström är representerad i flera kommuner i Närke och i privata samlingar utomlands.

13. Allégatan och Rösättersbäcken

1948 fick Hallsbergs byggnadsnämnd sin första kvinnliga ledamot, Ingeborg Åkesson.

Hon var trädgårdsarkitekt och skapade en fin trädallé vid Allégatan.

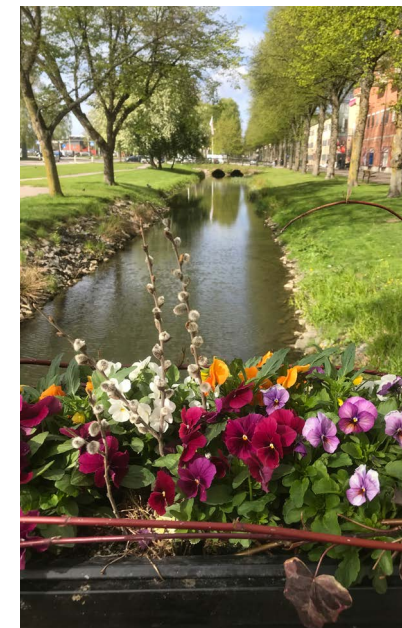
Längs med gatan rinner den centrala Rösättersbäcken. De flesta kallar emellertid bäcken för Puttlabäcken eller Puttlis.

12. Västra skolan

13. Konstverket Festremsan

14. Allégatan och Rösättersbäcken

Kulturslingan genom Hallsberg

SEVÄRDHETER

1. Stationshuset
2. Statyn 17 år
3. De tre monoliterna
4. Fontän med staty
5. Konstverket - Loket
6. Kommunhuset
7. Milsten
8. Adventskyrkan

9. Bohmans Smedja
10. Boställshus & Lokstallar
11. Västra skolan
12. Konstverket Festremsan

13. Allégatan och Rösättersbäcken
14. Skulpturen - Tidig form
15. Park med djurstatyer
16. Halmhattarna
17. Obelisk
18. Väggmålning i emalj
19. Pissoar
20. Tingshuset

21. Östra skolan
22. Bergöös
23. Konstverket - Brevets väg
24. Kronan (3), 4 och 5

15. Skulpturen Tidig form

16. Park med djurstatyer

17. Halmhattarna

14. Skulpturen Tidig form

I samband med invigningen av Alléhallen, i september 1967, restes konstverket Tidig form, även kallad Adam och Eva eller Hon och han, av konstnären Karl Hall.

Skulpturen är gjord i svetsbehandlad kopparplåt.

15. Park med djurstatyer

I samband med bygget av höghusen på Västra Storgatan, byggde man även en park med damm.

Konstnären Erik Höglund skapade flera djurstatyer i granit och brons åren 1964-67. En anka, hund, katt samt grisar.

Höglund var under den här perioden formgivare, knuten till Boda glasbruk, men skapade flera offentliga verk i andra material runtom i Sverige.

16. Halmhattarna

1870 startade Elise Sahlqvist en industriell tillverkning av de mycket populära halmhattarna.

Tidigare hade kvinnor gjort halmhattar i hemmen, men nu fick ett hundratal kvinnor arbete hos Elise.

Hattarna var ortens första exportartikel och såldes bland annat till Åbo.

Till minne av detta har gatlyktorna formats till halmhattar.

17. Obelisk

1994 sattes en obelisk upp vid Alléskolan.

En norrländsk svetslärare på Alléskolan, Kosti Peteri, hade som hobby att skapa metallföremål och smyckade obelisken med konstverket på toppen och metallfigurerna runt om obelisken.

18. Väggmålning i emalj

Konstnären Lennart Kindgren arbetade i stor utsträckning med skulptural monumentalkonst och emaljmåleri för offentlig miljö, och skapade i slutet av 1960-talet den stora abstrakta väggmålningen i emalj, vid ingången till Hotell Stinsen på Stortorget.

19. Pissoar

När man i början av 1990-talet ville riva den gamla, men fullt fungerande, pissbaren vid Rösättersbäcken protesterade allmänheten.

En insamling för att rädda pissbaren sattes igång. Lions Club, kommunen och privata donatorer skänkte pengar och pissbaren renoverades 1994.

20. Tingshuset

Tingshuset, tillhörande Västernärkes domsaga, invigdes 1909.

Tingshuset användes fram till Adventskyrkans tillkomst även som köpingens (Hallsbergs) gudstjänstlokal.

18. Obelisk

19. Väggmålning i emalj

20. Pissoar

21. Tingshuset

22. Östra skolan (Foto: NA Bygg)

23. Bergöös

21. Östra skolan

Hallsbergs socken byggde Östra skolan 1891-92. Kyrkan beställde från början en skola i ett plan, men Hallsbergsborna ville ha en våning till och samlade själva ihop till denna, eftersom de insåg att skolan snabbt skulle bli för liten.

Idag är byggnaden ombyggd till flera lägenheter.

22. Bergöös

Bergööska huset byggdes i slutet av 1800-talet av handelsmannen Adolf Bergöö.

Hans dotter, Karin Bergöö, gifte sig med den kände konstnären Carl Larsson. I huset finns idag ett museum med konst av Carl och Karin Larsson. Nedervåningen är omgjord till konsthall. I källaren, med ingång på baksidan, finns Valvet, en mysig festlokal som kan hyras till möten och festliga tillfällen.

Höst, vinter och vår har huset öppet enstaka tillfällen för allmänheten samt för bokade visningar. Sommartid öppnas Bergöös med gemensam entré för Bergöövåningen, den årliga sommarutställningen, modelljärnvägen, en utställning om järnvägen i Hallsberg samt en turistbyrå. I den lilla trädgården kan du slå dig ner med en kopp kaffe från det lilla caféet.

Öppettider och mer information:
www.hallsberg.se/bergoos eller
0582-68 50 00.

23. Konstverket Brevets väg

Förr, precis som nu, var Hallsberg en viktig plats för postens paket- och brevsortering.

1991 skapade konstnären Roland Eckervall konstverket "Brevets väg" som sattes upp på väggen utanför det dåvarande postkontoret.

24. Kronan (3), 4 och 5

Kvarteret Kronan, hus nummer 4 och 5, är de enda husen som har sparats från 1800-talets affärs- och bostadshus i trä.

Hus nummer 3, 4 och 5 kallades Tripp, Trapp och Trull.

Under 2000-talet revs hus nummer 3, men nummer 4 är återställd och Kronan nummer 5 håller på att renoveras.

24. Konstverket - Brevets väg

25. Kronan (3), 4 och 5

KULTURAVDELNINGEN

Telefon och e-post

0582-68 53 35

kultur.forening@hallsberg.se

Besök

Västra Storgatan 14, Hallsberg

**HALLSBERGS
KOMMUN**